

Ministeries van Algemene Zaken, Defensie, Economische Zaken, Infrastructuur en Milieu, Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Veiligheid en Justitie, Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Uitsluitend verzonden via internetconsultatie.nl

Datum 15 september 2016
Referentie JF/NZ/20160915-4
Betreft Omgevingsbesluit

Geachte heer, mevrouw,

Achtergrond.

1.

Hierbij reageert de NEPROM op het ontwerp omgevingsbesluit.

Wij vertegenwoordigen een belangrijke en diverse groep professionele opdrachtgevers (projectontwikkelaars, ontwikkelende bouwers, corporaties).

Het kostenverhaal laten we in deze brief buiten beschouwing. Op dat onderwerp hebben we separaat en uitgebreid gereageerd, in het kader van de Aanvullingswet Grondeigendom die ter consultatie ligt.

Een opmerking vooraf.

2.

Er zitten twee onderwerpen in het Omgevingsbesluit die nog nader uitgewerkt worden en waar de NEPROM (nader) betrokken bij wil worden of blijven.

Ten eerste is dat het onderwerp leges (blz. 14). Wij vinden het stelsel aan een grondige wijziging en herziening nodig is. Het huidige stelsel is niet transparant, uniform en proportioneel. Daarnaast heeft de hele stelselherziening/Omgevingswet een aantal gevolgen die tot een herziening van de leges zouden moeten leiden. Door de wet kwaliteitsborging voor het bouwen vervalt de toets aan het besluit bouwwerken leefomgeving. Door de invoeringswet vervalt (mogelijk en misschien deels) de toets aan het omgevingsplan. De Omgevingswet leidt ook tot andere wijzigingen. Zo verdwijnt het legesverbod uit de Wet bodembescherming, op grond van de Aanvullingswet bodem. Uitbreiding van grondslagen ligt gevoelig, juist vanwege bovengenoemde bezwaren tegen het huidige stelsel.

Voldoende redenen om een alternatief stelsel te gaan verkennen.

3.

Het tweede onderwerp is de Invoeringswet. Daarin wordt een zogenoemde Omgevingsplan-activiteit ingevoerd. En de toets aan het Omgevingsplan wordt mogelijk (deels) los gelaten. Op dit moment kunnen we vanzelfsprekend niet overzien wat de mogelijke gevolgen zouden kunnen zijn. Het loslaten van de toets aan het Omgevingsplan heeft in ieder geval gevolgen in termen van rechtszekerheid en financierbaarheid. Hoe krijgt de initiatiefnemer comfort dat hij voldoet (aan het omgevingsplan)? Hoe krijgt de financier voldoende comfort? Die eist vaak een onherroepelijke omgevingsvergunning voordat hij afspraken definitief maakt en uitvoert. Dan weet hij dat er aan het bestemmingsplan/omgevingsplan getoetst is.

Leeswijzer

4.

Wij gaan in deze brief in op versnelling en de effectiviteit van de procedures in het omgevingsrecht. Daarbij komen het leerstuk participatie en de procedure bij de Raad van State aan de orde. Daarnaast komt het onderwerp 'programma's en luchtkwaliteit' aan bod. Bovendien besteden wij aandacht aan de overlegplicht voor de totstandkoming van een reactieve interventie of instructie. Ook noemen we het toenemende belang van provinciale verordeningen en wijzen we tot slot op het belang van een cultuurverandering.

Participatie

5.

Ter gelegenheid van de behandeling van de Omgevingswet hebben wij aangegeven dat publieksparticipatie een goede zaak is. Wij zijn content dat de aanvrager van een omgevingsvergunning (conform ons verzoek) bepaalt hoe de (benodigde) participatie georganiseerd wordt. En dat dit afhangt van de aard en gevolgen van het project. Wij vinden het nuttig dat er een handreiking over dit onderwerp komt, om deze aspecten nader in te vullen. Vanzelfsprekend zal ook voorzien moeten worden in een implementatie- en evaluatietraject. Wij vinden het belangrijk dat een goed participatieproces bijdraagt aan snellere doorlooptijden. En dat dit (voor)overleg per saldo niet tot vertraging leidt.

Procedure Raad van State

6.

De crisis- en herstelwet is voor onze leden vooral belangrijk vanwege de procedurele versnelingen die erin zitten. En met name dat de betreffende casus binnen zes maanden afgedaan moeten worden; bij de Raad van State. Dat lukt ook, in het gros van de gevallen.

Voor de overige gevallen is het voor initiatiefnemers van belang om te weten wanneer de uitspraak verwacht kan worden. Dan kunnen processen alvast opgelijnd en in gang gezet worden. Het 'uitverhuizen' van bewoners door corporaties moet bijvoorbeeld tijdig en zorgvuldig ingepland worden. Het is voor iedereen vervelend als dat te vroeg of onder grote druk gebeurt, omdat de planning niet (goed) gemaakt kan worden; in afwachting van de uitspraak.

Nu weet men vaak niet wanneer de zaak op zitting komt. Wij vinden het daarom raadzaam als er door de overheid geïnvesteerd wordt in een digitaal systeem waarin je kunt zien hoeveel wachtenden er nog voor je zijn. Een soort 'track and trace' systeem voor de (afdeling recht-spraak van de) Raad van State.

Het is een praktisch verzoek dat niet via het Omgevingsbesluit geregeld kan worden, maar het past wel bij de doelstelling van de Omgevingswet. Het is eerder door onze leden geopperd tijdens een gesprek (met de Raad van State) over de bedrijfsvoering.

Programma's en luchtkwaliteit

7.

In onze reactie op het Besluit kwaliteit leefomgeving hebben we een kanttekening geplaatst bij art. 8.5 jo. 8.14 Omgevingsbesluit. Die artikelen gaan over publieksparticipatie en samenwerking bij programma's (over luchtkwaliteit). Wij vrezen voor versnippering en over elkaar buitende programma's. We vinden dat deze artikelen niet voldoende houvast bieden om dat tegen te gaan. We verzoeken u de geplaatste opmerkingen hier als woordelijk herhaald en ingelast te beschouwen.

Overlegverplichting voor de totstandkoming van een reactieve interventie of instructie

8.

Wij hebben de volgende vraag over de artikelen 8.2 en 8.3 Omgevingsbesluit. Waarom worden belanghebbenden niet geïnformeerd in het kader van deze overlegverplichting? Voor de initiatiefnemer staan er vaak grote belangen op het spel op het moment een reactieve interventie of instructie speelt. Hij moet wel kans krijgen om daarop te anticiperen. Nu wordt hij soms niet of laat geïnformeerd. Dan ontnemen je hem de kans om mee te denken. Dat is onwenselijk.

Provinciale verordening

9.

Wij ontvangen het volgende signaal uit de praktijk over het toenemende belang van de provinciale verordening. Op gemeentelijk niveau wordt het niet eenvoudiger om bestemmingen of regels 'conform de verordening' in te richten, op een manier die ook binnen het gemeentelijk beleid past. We denken daarbij bijvoorbeeld aan de ladder voor duurzame verstedelijking.

Dit beeld lijkt bevestigd te worden in de rechtspraak. Ons beeld is, dat in uitspraken vaker overwegingen gewijd worden aan de provinciale verordening. De verordening lijkt vaker een grondslag te vormen voor bezwaar en beroep. Onze vraag is, of (als ons beeld klopt) dat wenselijk is in termen van regeldruk, lasten en het gelijkheidsbeginsel. Wij verzoeken u hier onderzoek naar te doen.

Cultuur

10.

Als het om het versnellen van procedures gaat, vinden wij dat er in het Omgevingsbesluit en de toelichting te weinig nadruk wordt gelegd op de cultuuromslag die nodig is (op uitvoerend niveau) om een en ander te bereiken. Wij verzoeken u nader toe te lichten hoe de gewenste omslag bereikt gaat worden. Die verandering vormt immers een belangrijke doelstelling van de Omgevingswet.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Jan Fokkema
Directeur NEPROM